

Utlåtande 2005:43 RVII (Dnr 325-1497/2004)

Stadsövergripande rådgivningsverksamhet (familjerådgivning)

Motion av Abit Dundar och Ann-Katrin Åslund (båda fp) (2004:18)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande Motion (2004:18) av Abit Dundar och Ann-Katrin Åslund (båda fp) avslås.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Abit Dundar (fp) och Ann-Katrin Åslund (fp) föreslår i motion 2004:18 att socialtjänstnämnden får i uppdrag att utreda en omvandling av familjerådgivningen till att bättre svara mot behoven hos dagens stockholmare. Motionärerna framhåller att familjerådgivningen är en uppskattad verksamhet som fyller en viktig funktion för många par men att många utestängs från att ta del av den service familjerådgivningen ger.

Remisser

Ärendet är för synpunkter remitterat till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen.

Stadsledningskontoret anser att samhället erbjuder olika typer av stöd och rådgivning till barnfamiljer, barn och ungdomar i såväl kommunens som landstingets verksamheter. Stadsledningskontoret menar att det utbud som

finns i såväl kommunens som landstingets verksamheter även täcker in de behov av rådgivande insatser som nutida familjemönster kan ge upphov till.

Socialtjänstnämnden avvisar motionen med hänvisning till att det redan idag finns möjlighet för olika grupper att få rådgivning från olika delar av socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri och frivilligorganisationer även om resurserna inte fullt ut motsvarar efterfrågan.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslöt att överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd anser att det är viktigare att stödja det lokala förebyggande familjearbetet än att utvidga den centrala rådgivningsverksamheten.

Liljeholmens stadsdelsnämnd håller delvis med motionärerna men anser att en utvidgning av den centrala verksamheten bör undvikas.

Mina synpunkter

Stockholms familjerådgivning fungerar mycket bra och är populär. Familjerådgivningen tar emot besökare från hela staden och besökarna följer befolkningsstrukturen. Enligt min mening fungerar familjerådgivningen i den form den har nu.

Huvuddelen av stadens verksamheter ligger ute i stadsdelsnämnderna. Vissa verksamheter, som familjerådgivningen och socialjouren, är av volym- eller verksamhetsskäl placerade centralt. Många av de rådgivningsfunktioner som motionärerna vill föra till familjerådgivningen ligger i dag under stadsdelsnämnderna. Jag delar Katarina-Sofia stadsdelsnämnds åsikt att det är viktigare att stödja det lokala förebyggande familjearbetet än att utvidga den centrala rådgivningsverksamheten. Ett utmärkt exempel på bra lokal rådgivningsverksamhet är den verksamhet som bedrivs vid familjevårdscentralerna.

Utökad ansvar och nya verksamheter under socialtjänstnämnden ska prövas med mycket stor försiktighet. Verksamhet som kan utföras av stadsdelsnämnderna ska inte utföras av socialtjänstnämnden.

Det kan finnas anledning att stärka stadens rådgivning men inte genom att låta familjerådgivningen ta över rådgivning från stadsdelsnämnderna och andra aktörer.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristin Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. motionen bifalls
2. kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng
3. därutöver anföra följande.

Stockholms stads familjerådgivning är i dag ett bra exempel på en förebyggande verksamhet, där man med relativt små resurser når många människor i behov av hjälp och stöd. Men dagens familjer passar inte alltid in på den bild av familjen, med parrelationen i centrum, som är utgångspunkten för familjerådgivningens verksamhet. Därför vill vi bredda verksamheten till en stadsövergripande rådgivning som även riktar sig till ensamstående och andra tänkbara målgrupper.

Vi vill kommentera de punkter som förvaltningen lyfter fram när de avfärdar motionens förslag.

Till att börja med anförs socialtjänstlagens krav på familjerådgivning som ett argument mot en breddad verksamhet. Att lagen ställer krav på en verksamhet som den som finns i dag, kan dock knappast anses vara detsamma som ett förbud mot en breddad verksamhet för att fånga upp nya målgrupper. Att man som ensamstående förälder inte passar in på socialtjänstlagens beskrivning av familjerådgivning, borde inte få diskriminera en människa från samhällets stöd.

För det andra anges att stödresurser finns på andra håll inom socialtjänsten för de målgrupper motionen beskriver, exempelvis barn- och ungdomspsykiatri. Vad motionen vill åstadkomma med en breddad rådgivning är att familjer ska kunna få hjälp och stöd innan problemen blivit så stora att man måste vända sig till socialtjänsten eller psykiatri. De stödresurser som förvaltningen tar upp träder in efter att de riktigt stora relationsproblemen redan är ett faktum. Vi vill förebygga detta.

För det tredje antyder förvaltningen att förslaget om en breddad rådgivning kommer att ställa grupper mot varandra, och att resurserna inte skulle räcka till för dem som i dag får stöd. Motionen antyder dock inte på något sätt att de som i dag vänder sig till familjerådgivningen inte skulle kunna göra så i framtiden. I samband med att en breddad rådgivning med nya målgrupper utreds, krävs naturligtvis en översyn av vilka konsekvenser detta skulle få för budget och organisation.

En förändring av familjerådgivningen enligt vad som förespråkas i motionen bör också kombineras med införandet av ett pengsystem. En familjerådgivningspeng skulle öka medborgarens möjlighet att själv avgöra vem som ska utföra stödinsatsen. En ökad mångfald av utförare skulle kunna bidra till att det utvecklas alternativa metoder och insatser för dem som behöver stöd.

En möjlig utveckling skulle kunna vara att det växte fram rådgivningsenheter som riktade sig mot familjer med invandrarbakgrund. I och med att kulturskillnader kan

medföra starka spänningar i ett förhållande när man kommer till ett nytt land kan det vara positivt att det växer fram rådgivningsenheter med särskild kunskap inom det området.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar vi bifall till motionen; en utredning av en breddad, stadsövergripande rådgivningsverksamhet, samt införandet av ett pengssystem.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2004:18) av Abit Dundar och Ann-Katrin Åslund (båda fp) avslås.

Stockholm den 23 februari 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Margareta Olofsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Kristina Alvendal* och *Peter Lundén-Welden* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Abit Dundar (fp) och Ann-Katrin Åslund (fp) föreslår i motion 2004:18, *bilaga 2*, att socialtjänstnämnden får i uppdrag att utreda en omvandling av familjerådgivningen till att bättre svara mot behoven hos dagens stockholmare. Motionärerna framhåller att familjerådgivningen är en uppskattad verksamhet som fyller en viktig funktion för många par men att många utestängs från att ta del av den service familjerådgivningen ger.

REMISSER

Ärendet är för synpunkter remitterat till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 21 juni 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

I staden finns en mängd olika verksamheter, såväl kommunala som enskilt drivna, som vänder sig till människor i behov av råd, stöd och skydd och där relationsproblem ofta finns med i bilden. Familjerådgivningen är en lagstiftad verksamhet som har funnits i Stockholm i mer än ett halvsekel.

Dit kan par och andra vuxna som lever i familjeliknande förhållanden vända sig när de behöver hjälp i sin relation. Familjerådgivningen bedriver ingen myndighetsutövning, det går att få komma dit anonymt, inga journaler förs. Utöver parsamtal och samarbetsamtal, det senare för att vid separation/skilsmässa uppnå överenskommelse om umgänge och vårdnad, finns möjlighet att delta i grupper för separerade. Även telefonkonsultation erbjuds. Rådgivning kan ges på flera språk, antingen direkt eller genom tolk.

Samhället erbjuder olika typer av stöd och rådgivning till barnfamiljer, barn och ungdomar. Till skol- och elevhälsan eller ungdomsmottagningen kan barn och ungdomar vända sig för att få hjälp även i frågor som rör relationer. Här tillgodoses dock inte det som motionärerna efterlyser, möjligheten att barn/ungdomar och föräldrar tillsammans i samtal kan få hjälp med sina relationssvårigheter. Maria Ungdom inom Stockholms läns landsting erbjuder förutom akutvård för missbrukande ungdomar även familjebehandling. Familjer i kris kan också vända sig till landstingets barn- och ungdomspsykiatriska mottagning (BUP).

Stadsledningskontoret menar att det utbud som finns i såväl kommunens som landstingets verksamheter även täcker in de behov av rådgivande insatser som nutida familjemönster kan ge upphov till. I kommunen erbjuder stadsdelsnämnderna barnfamiljer råd och stöd i olika krissituationer. Stadsdelsnämndens verksamhet är öppen för

alla typer av familjekonstellationer. Stadsledningskontoret anser i likhet med motionärerna att det är viktigt att tydliggöra skillnaden mellan socialtjänstens myndighetsutövande och stödjande roller. De familjer som har problem i sina relationer och som vänder sig till socialtjänsten för att få hjälp att komma till rätta med detta måste få tydlig information om vad den lokala socialtjänsten kan bistå med. Det är också stadsdelsnämndernas ansvar att härvid tydliggöra socialtjänstens olika roller och ansvar.

Socialtjänstnämnden beslöt den 22 juni 2004 att överlämna och åberopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamöterna *Hanna Broberg m.fl.* (m) och ledamöterna *Ann-Katrin Åslund m.fl.* (fp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Désirée Pethrus Engström* (kd), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande av den 4 juni 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Bestämmelser om familjerådgivning i socialtjänstlagen

I socialtjänstlagen finns (SoL) finns särskilda bestämmelser om familjerådgivning. Enligt 5 kap. 3 § 2 andra stycket ska kommunen sörja för att familjerådgivning kan erbjudas dem som begär det genom kommunens försorg eller annars genom lämplig yrkesmässig rådgivare. I SoL 5 kap. 3 § tredje stycket anges att med familjerådgivning avses en verksamhet som består av samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer.

Familjerådgivningen bör vara självständig i förhållande till den övriga verksamhet som bedrivs inom socialtjänsten. Socialsekreterare som är verksam inom socialtjänsten bör således inte fungera som familjerådgivare. För familjerådgivning som bedrivs av kommun och landsting gäller sekretess och tystnadsplikt enligt sekretesslagen (SkrL) 7 kap. 4 § andra stycket. För att samma bestämmelse ska gälla inom enskilt bedriven familjerådgivning finns en bestämmelse i SoL 15 kap. 2 § som anger att den som är eller har varit verksam inom enskild familjerådgivning inte obehörigen får röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Beteckningen familjerådgivning är således tydligt definierad i SoL och verksamheten är välkänd hos såväl medborgare som myndigheter och samverkanspartners. Det är angeläget att benämningen familjerådgivning också framdeles används för det lagfästa kommunala ansvaret.

Familjerådgivning inom staden

Staden tillhandahåller familjerådgivning till invånarna genom Familjerådgivningen inom socialtjänstförvaltningen. Huvudinriktningen är arbete med par men även relationsinriktade insatser med enskilda, familjer och i grupp förekommer. Man arbetar också med andra vuxna relationer exempelvis mellan syskon. Familjerådgivningen bedriver därutöver samarbetsamtal med föräldrar i syfte nå enighet i frågor som rör vårdnad och umgänge. I uppdraget ingår även visst utåtriktat arbete.

Familjerådgivningen har en lång tradition som förebyggande och rådgivande verksamhet. Stockholms stad har erbjudit sina invånare familjerådgivning under de senaste 52 åren. Att under så lång tid ha drivits som en sammanhållen organisation har inneburit unika möjligheter att utveckla kompetensområdet i samklang med rådande samhällsstrukturer. Vid Familjerådgivningen finns en stor och samlad kunskap om hur stockholmarnas relationsproblem sett ut och förändrats över tid.

Under senare år har allt fler medborgare, huvudsakligen par, kontaktat Familjerådgivningen. Antalet tidsbeställningar ökade med 41 procent mellan år 2000 och 2003. År 2003 besökte drygt 3000 stockholmare Familjerådgivningen.

Stockholm är en stad i omvandling som ställer stora krav på hjälpinstansers flexibilitet och kompetensutveckling. Familjerådgivningen strävar efter att ständigt utveckla och utöka kompetensen. Verksamheten behöver mer kunskap om generations- och kulturkonflikter och om olika invandrargrupperns syn på familjeliv och relationer för att ytterligare kunna möta upp mot denna problematik i pararbetet. För närvarande pågår en omfattande utbildningsinsats för att öka kompetensen kring psykos sexuella problem. Från och med år 2004 har Familjerådgivningen utökat sin service med möjlighet till telefonkonsultation.

Kommentarer till motionen

I motionen framhålls att dagens hushållstruktur, med många ensamhushåll, utestänger många från att ta del av Familjerådgivningens service. Vidare framhålls att rådgivning bör utformas utifrån behoven hos dagens stockholmare och att Familjerådgivningen bör omvandlas till en rådgivning med bredare målgrupp. Som exempel på sådana målgrupper nämns ensamstående föräldrar med allvarliga relationsproblem till sina barn och invandrade föräldrar med familjekonflikter som bottnar i kulturkrockar. Familjerådgivningen föreslås också kunna arbeta med stöd i den förändringsprocess som flytten till ett nytt land innebär.

Familjerådgivningen är dock inte de enda som bedriver rådgivande verksamhet i staden. Det finns en rad andra verksamheter inom socialtjänstförvaltningen t.ex. Maria ungdomsenhet, Behandlingsenheten för alkohol- och narkotikaberoende, Kriscentrum för kvinnor m.fl. som arbetar med stöd och rådgivning till andra målgrupper än Familjerådgivningens. Likaså finns olika råd- och stödverksamheter i stadsdelarna. Många frivilligorganisationer bedriver rådgivningsverksamhet riktad till olika grupper.

I motionen föreslås socialtjänstnämnden få i uppdrag att utreda en omvandling av den nuvarande Familjerådgivningen till en ny typ av stadsövergripande rådgivningsverksamhet. Synpunkterna och diskussionen i motionen beträffande målgrupper kan

tolkas som att Familjerådgivningen idag arbetar med "fel" medborgare. En vanlig, och tyvärr väletablerad, missuppfattning är att Familjerådgivningen arbetar med innerstadens medelklass. Detta kom bland annat till uttryck i SPO-utredningen vilken behandlades på nämndens sammanträde den 17 februari 2004. (SPO – stadens politiska organisation) Familjerådgivningens nuvarande klientgrupp är dock proportionerlig i förhållande till befolkningsunderlaget i de olika stadsdelarna och följer således befolkningsstrukturen. Ytterstadsområdena är till och med något överrepresenterade.

Familjerådgivningen är en verksamhet med specialistkompetens för parrelationer. Denna kompetens är resultatet av ett långvarigt metodutvecklingsarbete som har gynnats av att Familjerådgivningen drivits som en sammanhållen enhet, under ett och samma tak, under den senaste 10-årsperioden. Det är *problematiken* som avgör huruvida man ingår i den målgrupp som är Familjerådgivningens uppdrag. Detta innebär att Familjerådgivningen givetvis arbetar med relationsproblematik också bland invandrare. Barn är en indirekt målgrupp som påverkas av föräldrarnas relation, situation och problemlösning. Barnperspektivet är därför en viktig fråga i Familjerådgivningens arbete med parrelationer.

Allvarlig relationsproblematik mellan föräldrar och barn tillhör idag huvudsakligen barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Inom denna organisation finns långvarig erfarenhet av flyktingfrågor och familjeproblematik till följd av kulturkrockar.

En omvandling av Familjerådgivningen till en sorts allmän stadsövergripande rådgivningsenhet för en mångfald av relationsfrågor skulle kunna medföra att man bygger upp en verksamhet med alltför generell och tunn kunskapsnivå för frågeställningar som kräver specialiserad kompetens. Kunskaper från vuxnas relationsproblematik är inte direkt överförbar på föräldra/barnproblematik. Ur ett familjerådgivningsperspektiv skulle däremot en parallellt existerande "Föräldrarådgivning" kunna utgöra ett viktigt komplement för kommuninvånarna. Det är sannolikt att en "Föräldrarådgivning" skulle bli en efterfrågad verksamhet. Det skulle innebära en tidigare insats än BUP som kommer in först då barn och ungdomar utvecklat symtom eller beteendestörningar.

Att inordna fler och nya målgrupper under Familjerådgivningen är ett förslag som kräver lagändring för att kunna genomföras. På grund av den stora efterfrågan har Familjerådgivningen, med befintliga resurser, redan idag svårt att möta behovet hos nuvarande målgrupp. Familjerådgivningen har för närvarande 15 heltidsfamiljerådgivarbefattningar. I motionen är det oklart om en omvandling av Familjerådgivningen skulle ske på bekostnad av resurserna till nuvarande målgrupp eller om förslaget avser en utbyggnad.

Sammantaget anser förvaltningen att motionen lyfter fram viktiga frågor om rådgivning till olika grupper med relationsproblem. Redan idag finns dock möjlighet för dessa olika grupper att få rådgivning från olika delar av socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri och frivilligorganisationer även om resurserna inte fullt ut motsvarar efterfrågan. Det är angeläget att såväl stadens socialtjänst som landstinget fortsätter att uppmärksamma behovet av stöd för barn, ungdomar och vuxna. En omvandling av Familjerådgivningen till en stadsövergripande rådgivningsverksamhet avvisas. Denna

verksamhet bedrivs utifrån särskilda bestämmelser i socialtjänstlagen och de behov av rådgivning som uppmärksammas i motionen kan tillgodoses av andra verksamheter.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslöt den 15 juni 2004 att överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordförande *Fredrik Wallén* (kd) och ledamot *Ingela Gille Rausén m fl* (fp) till förmån för eget yrkande om bifall till förvaltningens förslag.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 28 maj 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Familjerådgivning är en viktig form av förebyggande socialt arbete.

Förvaltningens ställer sig inte avvisande till motionärernas tankar om en tydligare distinktion mellan myndighetsutövning och den del av socialtjänsten, exempelvis familjerådgivning, som är frivillig. Det är viktigt att människor, inte minst invandrare, känner att de kan vända sig till familjerådgivningen utan oro för myndighetsingripanden.

Familjerådgivning, är en lagreglerad verksamhet, och ett förhållandevis väl inarbetat begrepp både inom och utom socialtjänsten. Med familjerådgivning avses i allmänhet sociala rådgivningssamtal för vuxna par med relationsproblem, företrädesvis (men inte nödvändigtvis) föräldrar. En utvidgning av begreppet, kan bidra till otydlighet, och bör därför undvikas. För att värna begreppet bör en avgränsning mot andra former av rådgivning göras. Annan parrådgivning, exempelvis sådan rådgivning som rör föräldrar och barn, bör således inte inbegripas i begreppet familjerådgivning.

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om att familjerådgivningens målgrupper bör breddas socioekonomiskt, etniskt och geografiskt. Idag går stadens resurser till familjerådgivning via socialtjänstnämnden till den centralt belägna familjerådgivningsbyrån i Vasastan. Förvaltningen föreslår att den rådande ordningen ses över. Följande punkter bör beaktas:

- ? Innebär det nuvarande systemet att förortsborna missgynnas?
- ? Kan resurserna till familjerådgivning fördelas så att de i högre grad även kommer förorterna till del? En lösning som bör övervägas är möjligheten att flytta ut familjerådgivningsbyrån till tre förorter, exempelvis Vällingby, Liljeholmen och Farsta.
- ? Vår stads alltmer internationella karaktär ställer krav på "mångfaldskompetens" inom social service. Vad innebär det för familjerådgivningen?
- ? Är den svensketniska medelklassen överrepresenterad på familjerådgivningen?

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslöt den 22 juni 2004 att överlämna och återropa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Bengt Carlsson m fl* (m) och *Fredrik Lundin m fl* (fp) som yrkade bifall till motionen.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 11 juni 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Familjerådgivningen är enligt förvaltningen en bra verksamhet för de familjer som kommer i åtnjutande av den. Inget hindrar att den vare sig breddar kompetensen eller vänder sig till andra familjekonstellationer än den gängse kärnfamiljen om behoven förändras. Om det finns ekonomiska möjligheter att utvidga stadens rådgivningsverksamhet anser förvaltningen att man bör stödja det lokala förebyggande arbetet i stadsdelsområdena.

Förvaltningen uppfattar att motionärernas förslag till ny typ av rådgivning skulle innebära att de förebyggande uppgifter som i dag ligger på stadsdelsnämnderna förs över till en utvidgad och centraliserad rådgivningsverksamhet. Ett av de bärande skälen skulle vara att människor drar sig för att söka stöd hos en myndighet som har möjlighet att tillgripa tvångsåtgärder.

Kommunens socialtjänst eller motsvarande har i alla tider haft och varit tvungen att kombinera de två rollerna som varande repressiv respektive stödjande.

Många familjer i olika konstellationer söker sig i dag till stadsdelsförvaltningens socialtjänst i syfte att få hjälp med att stärka föräldrarollen, bearbeta inbördes relationer och liknande.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det är viktigare att stödja det lokala förebyggande familjearbetet än att utvidga den centrala rådgivningsverksamheten.

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslöt den 22 juni 2004 att överlämna och åberopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Magnus Hellström* och ledamöterna *Anne Wompa* och *Daniel Somos* (alla m), bilaga 1.

Reservation anfördes av ledamoten *Karin Berggren* och tjänstgörande ersättaren *Elisabet Abelson* (båda fp) samt tjänstgörande ersättaren *Karolina Eriksson* (kd), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Karin Berggren m.fl.* (fp), bilaga 1.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 28 maj 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen önskar såsom motionärerna att fler målgrupper än idag och på fler sätt kan få sina behov av rådgivning tillgodosedda inom staden. Förvaltningen har likaledes uppfattningen att många av de personer som är i stort behov av samtal inte alltid nyttjar familjerådgivningen, t ex unga mammor, ensamstående föräldrar och invandrare.

Många av dessa fångas upp inom förvaltningens riktade verksamheter.

Liljeholmens stadsdelsförvaltning anser att den rådgivningsverksamhet som idag bedrivs här är väletablerad, har god kvalitet och korta väntetider. Den är ett led i det förebyggande arbetet och minskar inflödet till de myndighetsstyrda verksamheterna. I detta sammanhang vill stadsdelsförvaltningen liksom motionärerna framhålla vikten av att myndighetsutövningen och frivilliga insatser separeras.

Förvaltningen anser därutöver att begreppet Familjerådgivning är ett väl inarbetat begrepp och bör även i fortsättningen gälla för vuxna par med relationsproblem. En utvidgning av den centrala verksamheten bör därför undvikas.

Stadens familjerådgivning är idag centralt placerad och gynnar i synnerhet svensk-etniskt "innerstadsmedelklass". Denna ordning bör ändras så att familjerådgivningen framöver också finns att tillgå ute i stadsdelarna och kommer även de boende där till del.

RESERVATIONER M M

Socialtjänstnämnden

Reservationen av ledamöterna Hanna Broberg m.fl. (m) och ledamöterna Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp) är av följande lydelse.

1. Motionen bifalls.
2. Därutöver anförs följande;

Stockholms stads familjerådgivning är i dag ett bra exempel på en förebyggande verksamhet, där man med relativt små resurser når många människor i behov av hjälp och stöd. Men dagens familjer passar inte alltid in på den bild av familjen, med parrelationen i centrum, som är utgångspunkten för familjerådgivningens verksamhet. Därför vill vi bredda verksamheten till en stadsövergripande rådgivning som även riktar sig till ensamstående och andra tänkbara målgrupper.

Vi vill kommentera de punkter som förvaltningen lyfter fram när de avfärdar motionens förslag.

Till att börja med anförs socialtjänstlagens krav på familjerådgivning som ett argument mot en breddad verksamhet. Att lagen ställer krav på en verksamhet som den som finns i dag, kan dock knappast anses vara detsamma som ett förbud mot en breddad verksamhet för att fånga upp nya målgrupper. Att man som ensamstående förälder inte passar in på socialtjänstlagens beskrivning av familjerådgivning, borde inte få diskriminera en människa från samhällets stöd.

För det andra anges att stödresurser finns på andra håll inom socialtjänsten för de målgrupper motionen beskriver, exempelvis barn- och ungdomspsykiatri. Vad motionen vill åstadkomma med en breddad rådgivning är att familjer ska kunna få hjälp och stöd innan problemen blivit så stora att man måste vända sig till socialtjänsten eller psykiatri. De stödresurser som förvaltningen tar upp träder in efter att de riktigt stora relationsproblemen redan är ett faktum. Vi vill förebygga detta.

För det tredje antyder förvaltningen att förslaget om en breddad rådgivning kommer att ställa grupper mot varandra, och att resurserna inte skulle räcka till för dem som i dag får stöd. Motionen antyder dock inte på något sätt att de som i dag vänder sig till familjerådgivningen inte skulle kunna göra så i framtiden. I samband med att en breddad rådgivning med nya målgrupper utreds, krävs naturligtvis en översyn av vilka konsekvenser detta skulle få för budget och organisation.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar vi bifall till motionen och en utredning av en breddad, stadsövergripande rådgivningsverksamhet.

Det särskilda uttalandet av ledamoten Désirée Pethrus Engström (kd) är av följande lydelse.

Förslaget är vällovligt och den verksamhet som föreslås är säkert bra att tillföra stadens verksamhet. Vi ställer oss dock tveksamma till att föra in verksamheten under familjerådgivningen. Däremot kan sådan verksamhet som föreslås gällande annan relationsrådgivning kunna samlokaliseras med familjerådgivning eller familjecentraler.

Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordföranden Magnus Hellström och ledamöterna Anne Wompa och Daniel Somos (alla m) är av följande lydelse.

Avstyrka motionen.

Som svar på remissen överlämna följande yttrande:

Motionen har förvisso ett vällovligt syfte, men vi ställer oss ändå mycket tveksamma till att expandera stadens verksamhet på det föreslagna sättet. Särskilt med tanke på att rådgivningsverksamheten redan fungerar tillfredställande (åtminstone i Liljeholmen!) är det inte försvarbart att på detta sätt ytterligare öka socialtjänstens redan höga kostnader.

Reservationen av ledamoten Karin Berggren och tjänstgörande ersättaren Elisabet Abelson (båda fp) samt tjänstgörande ersättaren Karolina Eriksson (kd) är av följande lydelse.

att tillstyrka bifall till motionen.

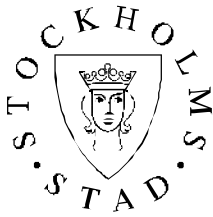
att därutöver anföra:

Familjerådgivningen fyller en viktig funktion och behöver utvecklas. Ett i staden samlat grepp för att vidareutveckla rådgivningens kompetens och tillgänglighet kan även gynna frivilliga initiativ. Dessutom kan det vara ett stöd för den rådgivning som idag sker via stadsdelsnämnderna.

Det särskilda uttalandet av ledamoten Karin Berggren m.fl. (fp) är av följande lydelse.

Att många familjer med problem inte vågar vända sig till socialtjänsten för rådgivning p.g.a. svårigheter att göra sig förstådda, både språkligt och kulturellt, är knappast heller någon överraskning.

Dessa fakta i sig räcker för att inse att en rådgivning, skild från socialtjänsten, med särskild mångkulturell kompetens är önskvärd, särskilt som dessa familjer ofta är bland de som är i störst behov av rådgivning.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2004:18

2004:18

Motion av Abit Dundar och Ann-Katrin Åslund (båda fp) om stadsövergripande rådgivningsverk- samhet

Familjerådgivningens huvuduppgift är samtalsbehandling av parrelationen, det vill säga relationsbearbetande samtal med par som vill ha hjälp att fortsätta leva tillsammans eller att separera. Familjerådgivningen är inte myndighetsutövning inom socialtjänsten.

En ny hushållsstruktur

Familjerådgivningen är en uppskattad verksamhet av stockholmarna. Det är en bra verksamhet som fyller en viktig funktion för många par. Men dagens hushållsstruktur i Stockholm utestänger många från att ta del av den service familjerådgivningen ger.

Närmare 40 procent av stockholmarna lever i ensamhushåll. Många föräldrar lever ensamstående med barn, eller med delad vårdnad om sina barn. Den tidigare så vanliga kärnfamiljen med mamma, pappa, barn är inte längre självklar. En mycket stor andel stockholmare kommer från en annan etnisk bakgrund, där synen på familjen, relationer och möjlighet till rådgivning om dessa ämnen skiljer sig.

Den nya familjebild som vuxit fram ställer nya krav på familjerådgivningens verksamhet. Annars riskerar man att utestänga viktiga målgrupper. Nu gäller det att hitta former för verksamheten att vända sig även till nya grupper och den nya problematik som dagens moderna samhälle för med sig för såväl familjen som den enskilda individen.

De nya stockholmarna

Familjer som flytt till ett annat land hamnar i utsatta situationer oavsett generations- och kulturkonflikter. Detta har starka samband med komplexa sociala omständigheter, som ofta tar sig i uttryck i relationsproblem mellan föräldrar och barn. Många problem som orsakas av psykosociala faktorer framställs i debatten ofta felaktigt som kulturkonflikter.

Föräldrarna fyller en central roll för att barn och ungdomar ska må bra. Samhällets stöd till dem är därför mycket viktigt, inte minst i form av förebyggande insatser som rådgivning. Alla föräldrar kan behöva stöd och vägledning när det gäller frågor kring uppfostran och ungas identitetsutveckling. Rådgivningen kan handla om stöd i den förändringsprocess som flytten till ett nytt land innebär. Det handlar om en rådgivning med mångfaldskompetens utifrån alla stockholmarnas behov.

En rådgivning för alla

Rådgivning bör utformas utifrån behoven hos dagens stockholmarna, och inkludera nya målgrupper. Dagens familjerådgivning bör omvandlas till en rådgivning med en betydligt bredare målgrupp än i dag.

En ensamstående förälder med begränsade nätverk bör kunna få rådgivning vid allvarliga problem i relationen med sitt barn. Familjer där föräldrarna är invandrare och barnen har vuxit upp i Sverige ska få möjligheter till rådgivning vid konflikter som exempelvis bottnar i av kulturkrockar som orsakas av olika erfarenheter av den svenska samhället.

En framtida, breddad rådgivningsverksamhet ställer nya krav på att speciella kompetenser utvecklas bland medarbetarna. Nya målgrupper från skilda kulturer ställer nya krav på rådgivningen. Metoderna kan vara flera - telefonrådgivning, grupprådgivning och så vidare. Det viktigaste är dock att rådgivningsverksamheten har kompetens för olika typer rådgivning till fler målgrupper än i dag.

Socialtjänstens dubbla roller

En bra socialtjänst är en framtidsfråga och en välfärdsfråga. Det är lika viktigt att människor söker hjälp i tid när de har problem av social karaktär som när de är kroppsligt sjuka. Men socialtjänstens dubbla roller är ett allvarligt hinder för ett framgångsrikt arbete.

Skillnaden mellan socialtjänstens myndighetsutövning och förebyggande/stödande och rådgivande insatser måste tydliggöras för medborgarna. Det är viktigt att staden bidrar till att förtydliga bilden av familjerådgivningen som

en stödjande verksamhet utan myndighetsutövning. Människor måste känna att de kan gå till familjerådgivningen utan oro för myndighetsingripanden.

Med hänvisning till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta följande

Socialtjänstnämnden får i uppdrag att utreda en omvandling av familjerådgivningen till ny typ av stadsövergripande rådgivningsverksamhet enligt den modell som beskrivs i motionen.

Stockholm den 29 mars 2004

Abit Dundar

Ann-Katrin Åslund